

Interpelacja nr 15204

do prezesa Rady Ministrów

w sprawie sposobu ujęcia rolnictwa i obszarów wiejskich w Strategii Rozwoju Polski 2035 (SRP 2035)

Zgłaszający: Kazimierz Gwiazdowski

Data wpływu: 09-02-2026

I. Wprowadzenie dotyczące polityki rozwoju w UE i Polsce

Polityka rozwoju w UE prowadzona jest na podstawie Traktatu o funkcjonowaniu UE (TFUE) oraz paktów legislacyjnych i dokumentów programowych.

Zasady prowadzenia polityki rozwoju w Polsce określa ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r., uchwalona przez Sejm na wniosek rządu PiS.

Przez politykę rozwoju rozumie się zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej.

W lipcu 2025 r. Komisja Europejska ogłosiła projekt Wieloletnich Ram Finansowych (WRF) na lata 2027-2034. Jest to długoterminowy, siedmioletni budżet europejski, który określi limity wydatków na realizację polityki rozwoju w UE, w tym na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich. Planowane przyjęcie pakietu legislacyjnego WRF na lata 2027-2034 przewidziane jest w 2027 r.

Realizacja polityki rozwoju w Polsce wymaga, zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przyjęcia Koncepcji Rozwoju Kraju 2050 (została przyjęta przez rząd 25 lipca 2025 r.) oraz Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.

Sposób ujęcia rozwoju rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich ma dla polskiej wsi strategiczne znaczenie. Zapisy w projekcie SRK 2035 zgłoszonej do konsultacji 10 września 2025 r. nie zapewniają kontynuacji polityki rolnej prowadzonej przez rząd PiS w latach 2015-2023.

II. Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce – stan aktualny

Zdaniem wnioskodawców główne obecne problemy w rolnictwie to:

1) wysokie koszty produkcji, niskie ceny skupu płodów rolnych, niekorzystne skutki zmian klimatycznych (susze, powodzie), konkurencja ze strony tanich importowanych produktów, problemy z pozyskiwaniem pracowników oraz strukturalne problemy z rozdrobnieniem gospodarstw i brakiem następców, dodatkowo rolnicy borykają się z nadmierną biurokracją i niedopasowaną polityką państwa i Unii Europejskiej,

2) niskie dochody rolników w porównaniu z innymi sektorami, depopulacja i starzenie się ludności (emigracja do miast), rozdrobnienie gospodarstw rolnych i niski poziom infrastruktury, rozwarstwienie ekonomiczne wśród rolników, dodatkowo wyzwania obejmują coraz większe

niedobory wody i częściej występujące gwałtowne zjawiska pogodowe (deszcze nawalne, grad itp.), niestabilność rynków rolnych, wysokie ceny środków do produkcji rolnej, bariery wejścia na rynek nowych producentów oraz niedobór ziemi i mniejszą akceptację społeczną dla produkcji towarowej.

Natomiast główne problemy rozwoju obszarów wiejskich to:

3) dezagraryzacja wsi (głównie obszarów podmiejskich położonych najbliżej od dużych rynków zbytu) oraz utrata żywotności wiejskich obszarów pozaaglomeracyjnych: zmniejszenie znaczenia rolniczych funkcji wsi, ponadprzeciętna intensywność depopulacji i starzenia się ludności oraz wykluczenie z procesów rozwojowych obszarów typowo rolniczych lub obszarów najbardziej oddalonych od ośrodków wojewódzkich, postępujący spadek dostępności usług publicznych w subregionach, z których mogłyby korzystać te obszary (m.in. z powodu wykluczenia transportowego).

III. Realizacja polityki rozwoju w Polsce w latach 2021-2027

Realizacja polityki rozwoju w Polsce w latach 2021-2027 prowadzona jest na podstawie Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju z 2017 r. (SOR 2017) i strategii sektorowych oraz programów finansowanych ze środków krajowych i UE w ramach Wspólnych Ram Finansowych 2021-2027 (WRF 2021-2027), z których finansowane są przede wszystkim programy Umowy Partnerstwa (polityki spójności) oraz Krajowy Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027.

IV. Realizacja polityki rozwoju w Polsce po 2027 roku

Najważniejsze zasady dotyczące polityki rozwoju kraju zostały zawarte w Konstytucji RP oraz ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Podział zadań dla administracji wynika z ustawy o działach administracji rządowej.

Podstawowe dokumenty strategiczne opracowane przez nowy rząd RP, dotyczące polityki rozwoju w Polsce po 2027 roku, to:

- 1) Koncepcja Rozwoju Kraju 2050 (KRK 2050),
- 2) Strategia Rozwoju Polski 2035 (SRP 2035).

Ad 1) Rada Ministrów przyjęła KRK 2050 w dn. 27 lipca 2025 roku. KRK nie jest strategią, tylko dokumentem wizyjnym, i nie będzie rozstrzygająca dla sposobu zaprogramowania nowych środków z WRF 2028-2034.

Dokument pokazuje kluczowe wyzwania, które stoją przed Polską, proponuje różne scenariusze przyszłości, które mają pomóc w przygotowaniu polityk publicznych. KRK 2050 przedstawia zintegrowane spojrzenie na długoterminowe wyzwania i szanse rozwojowe Polski, uwzględniając zmieniające się otoczenie globalne, europejskie i krajowe. Analiza trendów, opracowanie wariantowych scenariuszy, identyfikacja głównych wyzwań oraz sformułowanie kluczowych wymogów pozwalają zbudować fundamenty dla polityk publicznych.

Ad 2) 10 września 2025 roku rząd przekazał do publicznych konsultacji nową średniookresową strategię rozwoju kraju SRP 2035.

Zdaniem rządu strategia jest:

- 1) odpowiedzią państwa na zmieniające się otoczenie,
- 2) kluczowym dokumentem strategicznym polskiego państwa,
- 3) będzie także punktem odniesienia do zaprogramowania środków europejskich na lata 2028-2034.

Strategia określa trzy główne cele dla polityki rozwoju państwa w najbliższej dekadzie: cel demograficzny, cel gospodarczy, cel bezpieczeństwa.

Zasadniczym efektem wzrostu gospodarczego powinna być poprawa jakości życia mieszkańców.

V. 31 października 2025 roku zakończyły się konsultacje strategii

W trakcie konsultacji wpłynęło bardzo dużo uwag z regionów (JST) o usunięcie Obszaru Strategicznej Interwencji (tzw. OSI) wsparcia dla obszarów wiejskich wymagających większego włączenia w procesy rozwojowe, które obejmuje 182 powiaty. JST domagały się zastąpienia tego OSI przez OSI dedykowane zmianom demograficznym – co oznaczałoby, że konieczne byłoby na nowo wyznaczenie obszaru należącego do OSI. Docelowo w uwagach oczekiwano, że OSI powinno być mniej wiejskie, a bardziej miejskie i podmiejskie – kierunek zmian jest zbieżny z profilem zgłaszających uwagę (aktywne były głównie samorządy województw i JST miejskie). Uwzględnienie tej uwagi oznaczałoby marginalizację kwestii wiejskich w strategii.

W obszarze rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich ważne stanowisko przedstawia KRIR, wskazując między innymi na to, że:

Projektowane działania, koncentrując się na miastach, de facto przyspieszają depopulację pozaaglomeracyjnych obszarów wiejskich, bowiem projekt nie proponuje realnego zaangażowania środków innych polityk niż WPR oraz resortów innych niż MRiRW w utrzymanie żywotności obszarów wiejskich i zachętę do zakładania działalności gospodarczej (pozarolniczej) na wsi oraz pozostania lub osiedlania się na tych terenach. Takie podejście może poważnie ograniczyć rozwój terenów wiejskich typowo rolniczych lub oddalonych od głównych ośrodków, pogłębiając dotychczasowe problemy demograficzne i infrastrukturalne.

VI. Niepokoi treść załącznika do strategii pt. Plan działań za lata 2026-2029 w związku z brakiem konkretnych i mierzalnych projektów strategicznych oraz powieleniem silosowości w administracji. Nadal za sprawy wsi i rolnictwa odpowiada wyłącznie MRiRW

W Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju 2017 (rząd PiS) przedstawiono listę projektów strategicznych dedykowanych m.in. rozwojowi sektora rolno-spożywczego i obszarom wiejskim. Część nie została zrealizowana lub zaniechano działań - dotyczy to w szczególności: projektów rozwoju branż sektora rolno-spożywczego, spółdzielni rolników, nowoczesnych ubezpieczeń rolniczych, wody dla rolnictwa, paktu dla obszarów wiejskich, urządzenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Rząd PiS zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju opracował strategię sektorowe, w tym Strategię Zrównoważonego Rozwoju Wsi Rolnictwa i Rybactwa 2019. W 2023 roku ww. strategia została zaktualizowana w związku z tym, że w 2022 roku polska i światowa gospodarka zmieniły się pod wpływem szoku podaży-popytowego związanego z wojną na Ukrainie, a MRiRW przygotowywało się do wykorzystania nowych środków z KPO.

Zaktualizowana SZRWPR 2030 zawiera również działania spójne z celami długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich w UE 2040 i wynikającego z niej „Paktu dla obszarów wiejskich”, „Planu działania na rzecz pobudzenia zrównoważonego, spójnego i zintegrowanego rozwoju obszarów wiejskich” oraz „Polskiego Ładu dla polskiej wsi”.

Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju 2017, strategię sektorowe, w tym Strategia dla Rolnictwa i Obszarów Wiejskich z 2023 roku są podstawą prawną do prowadzonej obecnie polityki rolnej w Polsce.

VII. Zmiana zasad prowadzenia polityki rozwoju w UE

W propozycji KE w sprawie Wspólnych Ram Finansowych lata 2028-2034 przewidziano zmiany dotyczące finansowanie ze środków UE polityki rozwoju w państwach członkowskich. W miejsce dotychczasowej Umowy Partnerstwa i PS WPR wprowadza się koncepcję Planów Partnerstwa Regionalnego i Krajowego na lata 2028-2034 (PPKR). Budżet, jaki KE przewidziała dla Polski na PPKR, wynosi 123,3 mld EUR, z czego 24,636 mld EUR to środki na obowiązkowe instrumenty WPR – jest to znacznie mniej niż obecny budżet PS WPR 2023-2027. Proponowana architektura WRF 2028-2034 oznacza brak odrębnej WPR i rezygnację z II filara WPR. Dlatego konieczne jest przeznaczenia na kwestie rolnicze dodatkowych środków z budżetu PPKR, tak żeby zabezpieczyć interesy rolników. Żeby nie powtórzyć błędów z polityki spójności z ostatnich dwóch perspektyw finansowych, należy też ustanowić w PPKR odrębny rozdział terytorialny wiejski z dedykowanymi inwestycjami dla wsi i adekwatnym budżetem na ich sfinansowanie.

Kształt ostateczny WRF na lata 2028-2034 będzie znany w połowie 2027 r.

VIII. Wypowiedź przedstawiciela rządu na temat znaczenia strategii w związku z pracami nad przyszłym budżetem UE.

„Jesteśmy w przeddzień planowania kolejnych środków inwestycyjnych z budżetu unijnego. Chcemy po raz pierwszy w historii wolnej Polski, żeby ten proces wyglądał inaczej, czyli że priorytety nie przychodzą z Brukseli i nie patrzymy, czy nam się one podobają, czy też nie, tylko jedziemy do Brukseli rozmawiać konstruktywnie i przyjaźnie, ale z wyznaczonymi na bazie naszej strategii priorytetami rozwojowo-inwestycyjnymi, na które chcemy przeznaczyć środki z kolejnego budżetu”.

IX. W grudniu 2025 r. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej opublikowało raport z konsultacji publicznych projektu Strategii Rozwoju Polski do 2035 r. W następstwie zgłoszonych uwag w dokumencie:

- w priorytecie 3.4 podkreślone zostanie znaczenie bezpieczeństwa żywnościowego jako elementu bezpieczeństwa narodowego,

- uszczegółowione zostaną zapisy dotyczące zrównoważonej gospodarki wodnej (inwestycje związane ze zmianami klimatu na terenach rolniczych).

Do projektu SRK 2035 zgłoszono ponad 6 tys. uwag i wniosków. Biorąc pod uwagę treść projektu Strategii Rozwoju Polski 2035 r. (SRP 2035) przekazanego do konsultacji 10 września 2025 r. oraz treść „Raportu z konsultacji”, działając na podstawie art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 907), zwracam się o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

1. Jaki jest harmonogram prac nad strategią?
2. Jakie jest stanowisko rządu do uwag i wniosków zgłoszonych przez organizacje związkowe i branżowe, działające w rolnictwie?
3. Jakie zmiany rząd planuje w systemie zarządzania rozwojem Polski, aby zapewnić dalszy rozwój obszarów wiejskich i rolnictwa oraz większe włączenie regionów w realizację tego celu? Czy te kwestie będą priorytetem dla rządu w pracach na aktualizowaną Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego?
4. Czy Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 ma już zapewnioną zgodność z nową strategią średniookresową, czy też konieczna będzie jej aktualizacja po przyjęciu SRK przez Radę Ministrów?
5. Czy strategia sektorowa dla rolnictwa i obszarów wiejskich będzie miała takie samo znaczenie dla programowania środków WRF 2028-2034 jak nowa KSRR?
6. Czy Strategia Rozwoju Polski (2035) będzie spójna z polityką rozwoju UE po 2027 roku, która zostanie określona w ostatecznym kształcie w połowie 2027 roku?
7. Dlaczego w nowej Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju zrezygnowano z projektów strategicznych, które były realnym i mierzalnym efektem strategii?
8. Dlaczego przy tak znaczącym zróżnicowaniu w poziomie rozwoju między miastem i wsią Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju nie pokazuje działań dedykowanych obszarom wiejskim w częściach dotyczących kwestii rozwoju infrastruktury transportu i mieszkalnictwa, dostępu do usług publicznych (w tym zdrowia i edukacji) czy też energii i rynku pracy?

Z poważaniem

Kazimierz Gwiazdowski
Poseł na Sejm RP